

Вивчення євроатлантичної інтеграції у школі в контексті змін до законодавства України 2010 року

Після президентських виборів 2010 року і прийняття Закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (1 липня 2010 року) в Україні дедалі більше дискутується питання відходу від курсу євроатлантичної інтеграції і повернення нашої держави у фарватер зовнішньої політики Російської Федерації. Ряд вчителів та директорів шкіл, пробуючи вловити тенденцію, згортають інформування учнів щодо історії і сучасності євроатлантичної інтеграції, ліквідовують інформаційні стенди, відмовляються від тематичних заходів у позакласній та позашкільній освіті.

Інші представники педагогічної громадськості, навпаки, вирішують «стояти до кінця» і боротися із владою, просуваючи ідею зради державницьких інтересів урядом і Президентом та пропагандуючи необхідність негайного вступу України до НАТО, а альтернативою показують швидку втрату незалежності і напівколоніальне існування.

Давайте спробуємо виважено подивитися на ситуацію, що склалася в Україні навколо питання євроатлантичної інтеграції, і визначимо, яким чином має поводитися у даній ситуації вчитель, щоб забезпечити цілісний розвиток особистості у школі і підготувати учня до майбутнього дорослого життя з урахуванням всіх геополітичних реалій.

На нашу думку, вилучення із українського законодавства позиції, що Україна повинна стати членом НАТО і акцентування «позаблоковості» тягне за собою декілька вагомих наслідків.

По-перше, відмова від прагнення якнайшвидше набути членство у НАТО знімає із порядку денного гостру суперечку в українському суспільстві і розподіл на «Схід-Захід» по лінії цивілізаційного розколу. Предмет суперечки, принаймні на деякий час, зник.

По-друге, позаблоковість української держави у теперішньому часі не виключає у майбутньому можливість вступу країни до даної організації (або організації, яка, можливо, коли-небудь стане її спадкоємницею). Прикладом можуть служити багато європейської держав. Зокрема Люксембург, який змінив норму своєї Конституції, для того щоб стати членом НАТО, і у такий спосіб гарантувати свою безпеку. Подібним чином відмовилися від політики нейтралітету після Другої світової війни Бельгія та інші країни.

Можливо, для таких змін у зовнішньополітичному курсі України навіть не доведеться міняти ні партію, ні осіб при владі. Згадаймо, що 19 червня 2003 прийнятий Закон „Про основи національної безпеки України”, де було записано, що „основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України є: забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства у Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного Договору”. «За» проголосувала більшість депутатів у 319 голосів. Партія Регіонів голосувала «За», а Віктор Янукович був у той час прем'єр міністром

України. Прошло сім років і 1 липня 2010 року, під час президентства Віктора Януковича, Верховна Рада України, більшість у якій сформована на базі Партії Регіонів, приймає Закон «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», де вже прописана норма, про «дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах». Тобто, рішення про участь або неучасть держави у воєнно-політичних союзах є для Партії Регіонів і Віктора Януковича питанням політичним, а не принциповим, і через певний час можемо чекати наступних трансформацій у позиції цієї політичної сили.

По-третє, відмова від негайного вступу до НАТО і прийняття на законодавчому рівні позиції про позаблоковість України, автоматично знімає з порядку денного питання втягування нашої держави у Організацію Договору про Колективну Безпеку (Ташкентський договір) і значною мірою нейтралізує пропагандистську діяльність Російської Федерації на території України. Адже, проводити агресивну пропагандистську діяльність на території лояльної нейтральної держави вважається некоректно.

По-четверте, у новому Законі «Про основи внутрішньої і зовнішньої безпеки» зазначається «пріоритетність участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного партнерства з **Організацією Північноатлантичного договору** та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес».

Навчання з країнами НАТО та країнами-партнерами «Сі бриз» проводяться. При чому значно ширше, ніж було у 1997, 1998, 1999, 2001, 2002, 2007 і 2008 роках.. У минулому 2009 році, як пам'ятаємо, Верховна Рада України заблокувала дані навчання, а в 2010 лідерів Прогресивної соціалістичної партії Наталю Вітренко і Володимира Марченка, які виступали проти «Сі бриз 2010», заарештували і антинатовський мітинг на цьому припинився.

Постанова Кабінету Міністрів України від 28 травня 2008 р. N 502 „Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки” продовжує діяти, відповідно, мусить бути реалізована, у тому числі, у закладах освіти.

У варіативній частині шкільної програми залишається предмет «Безпечний світ» затверджений Міністерством освіти і науки України і факультативний курс «Європейська безпека у контексті сучасних процесів європейської і євроатлантичної інтеграції».

Тобто, вивчення історії та сучасності євроатлантичної інтеграції залишається важливою темою у навчальній та виховній роботі. Тематика НАТО залишається важливою складовою вітчизняної навчальної і наукової літератури. А від вчителя знову і знову потрібна виважена академічна позиція і активна просвітницька діяльність.